

“La veu de la dona, que recorda com era de petita, marca l'estil”

Maria Barbal (Trepç, 1949) publica a Columna la novel·la *País íntim*, premi Prudenci Bertrana.

—Hi ha moltes coses, en aquesta novel·la. Hi ha història —una crònica dels darrers cinquanta anys—, hi ha conflicte generacional, desarrelament, exili a la gran ciutat i interiorització de sentiments. Teníeu aquesta voluntat quan va pensar en la novel·la?

—Hauria de parlar del procés de la novel·la. Volia mostrar la dificultat d'una filla per arribar a l'amor de la seva mare. Però a mesura que la novel·la es va anar desenvolupant, van sorgir les causes de les dificultats.

—El cas és marcat per unes circumstàncies polítiques i socials determinants, com la Guerra Civil i la postguerra, i el canvi de la vida en un poble del Pallars a la gran ciutat, però tot i el detallisme costumista imprescindible, heu volgut, em sembla, que el cas fos generalitzable, no?

—Sí. La novel·la se cenyeix a uns personatges concrets però sempre he tingut la consciència que era molt generalitzable. Fins i tot la relació de mare-filla podria ser de pare-filla o de mare-fill.

—Per això, la novel·la es construeix sobre una doble via, la peculiar i la generalitzable. Els detalls seran únics, però els sentiments i les reaccions dels personatges poden ser generals. És així?

—Sí, d'acord. Una doble via, sí.

—Aquesta devia ser la dificultat, no? Que aquesta doble via sempre fos paral·lela i equilibrada, que una no ofegués l'altra.

—Era una de les dificultats. De fet, la mare, tot i tenir unes característiques peculiars, té molts paral·lels en les mares de l'època, una dona que ha viscut jove la Guerra Civil i que en part es construeix com a persona en relació amb aquesta experiència. De fet, podria dir el mateix de la filla, filla d'una mare d'aquesta mena que ha rebut una sèrie d'estímul i que en deixa de rebre d'altres, i aquest aspecte crec que també és generalitzable.

—Perquè un dels perills de la novel·la seria el de caure, per una banda, en el costumisme i en la crítica històrica, i per

Maria Barbal publica la novel·la *País íntim*, premi Prudenci Bertrana 2005, a Columna.

l'altra, en la novel·la sentimental. Heu valorat aquests perills?

—En efecte, els perills hi eren. El que passa és que no hi he pensat.

—Però sí que heu hagut de descriure amb detall com era la vida familiar a la Barcelona de la postguerra, ja que la protagonista la mira amb uns ulls de forastera, no?

—Sí. Hi ha una certa inconsciència del lloc on vivim fins que ens en separem o anem a viure en un lloc nou. La seva visió de Barcelona no és la mateixa de les seves companyes que hi han viscut. En els inicis és potser més limitada, però és molt intensa i s'hi pot palesar aquella mica de decepció del qui ha sentit a parlar de la gran ciutat i descobreix que els carrers també són foscos, amb poca gent, com li passa al començament.

—Penseu que heu donat una volta de cargol a alguns aspectes o tendències estilístiques?

—No en sóc conscient, tot i que saps que a mesura que vas escrivint, passa el temps, vas llegint,

vas vivint, hi ha una transformació de la teva manera de fer. Una qüestió que és bàsica, però, és que la veu narrativa marca el llenguatge que fas servir. Aquest llibre, escrit amb una altra veu, fóra sensiblement diferent.

—Per tant, abans de posar fil a l'agulla heu de construir aquesta veu, no?

—Sí. En aquest cas, és una veu que parla sempre des de la maduresa, però intentant recordar com era i com pensava quan era petita. Més que recordar quan era petita, intentant posar-se en la pell de quan ho era.

—Què diríeu que té *País íntim* de *Pedra de tartera*, la vostra primera novel·la i la més coneguda?

—És difícil de respondre. Ho puc respondre en dos mots: lligam argumental. I crec que dic molt.

—I pel que fa a la música de les paraules?

—La veritat és que no ho sé respondre. No m'he plantejat recuperar cap tret estilístic específic de *Pedra de tartera*. No penso mai en els llibres anteriors quan en faig un de nou. I fins i tot el lligam argumental no va ser buscat, va sorgir sol, en el procés d'escriptura.

Lluís Bonada